

Återrapportering – vidtagna åtgärder och förslag avseende reviderade bestämmelser för centrumbildningar vid Linköpings universitet

Universitetsstyrelsen beslutade den 30 september 2008 i fråga om rektors fortsatta åtgärder avseende en rapport från internrevisionen samma år rörande universitetets centrumbildningar. I det följande lämnas rektors återrapportering samt underlag för universitetsstyrelsens beslut.

Juristfunktionen har på universitetsledningens uppdrag dels infordrat synpunkter från idag etablerade centrumbildningar med egen styrelse och/eller föreståndare, dels upprättat en förteckning över idag kända verksamheter med centrumepitet inom universitetet – sistnämnda fortfarande i ett preliminärt skick. Avsikten är att en slutlig förteckning skall kunna upprättas under första halvåret 2010.

Juristfunktionen har vidare tagit fram förslag till reviderade bestämmelser för centrumbildningar vid Linköpings universitet och till dessa fogade handlingar avseende dels en särskild normalinstruktion för vissa kvalificerade centrumbildningar (LiU-centrum), dels s.k. anknytningsavtal för den närmare regleringen av de administrativa villkoren för dessa centrumbildningar. Förslagen innebär bl a att begreppet "centrum" för verksamhet inom universitetet kan användas som benämning på såväl verksamhet rörande forskning och utveckling som med avseende på verksamhet innebärande utbildning, rådgivning och stöd. Vidare föreslås en indelning av förekommande centrum i fyra huvudgrupper; LiU-centrum för forskning och utveckling, Institutionscentrum för forskning och utveckling, Avtalsstyrda centrum för forskning och utveckling samt Administrativa centrumbildningar.

Universitetsstyrelsen beslutar mot denna bakgrund att:

1. Godkänna lämnade förslag till Gemensamma bestämmelser för centrumbildningar vid Linköpings universitet jämte bilagor.
2. Uppdra till rektor att senast den 30 juni 2010 ha beslutat om vilka centrumbildningar som skall benämnas LiU-centrum och därvid ha fastställt särskilda instruktioner för dessa. Vidare uppdras till rektor att inom samma tid tillse att en slutlig förteckning iordningsställs över samtliga verkamma centrumbildningar vid Linköpings universitet samt att formerna fastställs för hur denna förteckning hålls åjour.
3. I övrigt godkänna återrapporteringen.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetsstyrelsen vid dess sammanträde denna dag. I beslutet har deltagit ordföranden Bengt Westerberg, universitetets rektor Mille Millnert och övriga ledamöterna Märtha Byfors, Trygve Carlsson, Jan Ernerudh, Kajsa Ellegård, Martin Nyström, Olle Persson, Mikael Strid, Agneta Westerdahl och Maria Ågren. Vidare har närvarit prorektor Inger Rosdahl, personalföreträdaren Örjan Lönnevik, styrelsens sekreterare Ann-Christin Gustafsson, informationsdirektören Lars Holberg, universitetsdirektören Curt Karlsson samt chefsjuristen Göran Hessling, den sistnämnde föredragande.

Bengt Westerberg

Göran Hessling

Gemensamma bestämmelser för centrumbildningar vid Linköpings universitet

1 Bakgrund

Universitetet kan, inom de allmänna ramarna högskolelagen och högskoleförordningen ger, fritt besluta om sin interna organisation.

De allmänna förutsättningarna för universitetets organisation framgår idag av den särskilda arbetsordningen för LiU från 2009 (universitetsstyrelsens beslut den 21 april 2009, dnr: LiU-2009-00178, jfr även styrelsens beslut ang organiserings- och budgeteringsprinciper avseende forskning den 14 december 2007, dnr: 1349/07-10).

I samband med en översyn av universitetets dåvarande centrumbildningar beslutade universitetsstyrelsen den 29 oktober 1998 om närmare bestämmelser för centrumbildningar och andra arbetsenheter m m inom LiU, dnr LiU 1487/98-10. Bestämmelserna avsåg huvudsakligen centrumbildningar för forskning och utveckling, men var inte begränsade till dessa.

Enligt arbetsordningen för LiU skall forskningsverksamheten organiseras i form av ämnesområden, teman, institut och centra. Enskilda forskare hemmahörande inom olika ämnesområden och teman kan vara knutna till samma centra. De forskare som medverkar i ett center har normalt inte sin anställning vid centret utan medverkar på frivillig basis inom ramen för deras ordinarie anställning. Arbetsordningens anvisningar avseende centrumbildningar skall ses mot bakgrund av universitetsstyrelsens beslut ang gemensam instruktion för institutionerna den 12 juni 2007, dnr: LiU 558/07-10, vari bl a anges att forskning, utbildning och utvecklingsarbete ska bedrivas inom institutionernas ramar. Det måste därför alltid finnas en institution som har det administrativa ansvaret för varje center. Undantag från denna princip förutsätter beslut av rektor.

Mot bakgrund av internrevisionens rapport rörande centrumbildningar den 12 september 2008, dnr LiU-2008-03371, och styrelsens efterföljande behandling av denna rapport den 30 september samma år fastställs följande reviderade bestämmelser för centrumbildningar vid Linköpings universitet. Bestämmelserna avser såväl verksamheter för forskning och utveckling som verksamheter avseende utbildning, rådgivning och stöd.

2 Skilda former av centrumbildningar vid Linköpings universitet

Vid Linköpings universitet får förekomma följande former av centrumbildningar:

- Särskilda *LiU-centrum för forskning och utveckling*, godkända efter särskilt beslut av rektor.
- *Institutionscentrum för utbildning, forskning och utveckling*, godkända efter särskilt beslut av institutionsstyrelse.
- *Avtalsstyrda centrum för forskning och utveckling*, godkända genom universitetsledningens undertecknande av särskilt avtal med extern/externa forskningsfinansiär/er.
- *Administrativa centrumbildningar*, godkända av universitetsledningen, den administrativa direktören eller av fakultets- eller institutionsstyrelse alternativt inrättade efter beslut av riksdag eller regering.

3 LiU-centrum för forskning och utveckling

Ett LiU-centrum utgör särskild arbetsenhet, tillika särskilt kostnadsställe. Varje LiU-centrum ska ha en av rektor godkänd instruktion och ett särskilt anknytningsavtal genom vilket det knyts till en värdinstitution. Instruktion och anknytningsavtal beslutas med ledning av vad som följer av bilaga 1 (normalinstruktion för LiU-centrum för forskning och utveckling) resp bilaga 2 (mall för anknytningsavtal).

3.1 Särskilda villkor för inrättande av LiU-centrum

Universitetsstyrelsen bemyndigar genom dessa bestämmelser rektor att besluta om inrättande av LiU-centrum. Sådant beslut ska anmälas till universitetsstyrelsen.

Ansökan

Förslag om att inrätta en ny centrumbildning skall skickas skriftligen till rektor. Ansökan ska innehålla uppgift om verksamhetsområde, föreståndare, vilka forskare som avser att delta i verksamheten samt ett förslag till instruktion (jfr normalinstruktionen, bilaga 1) jämte förslag till anknytningsavtal (jfr mall för anknytningsavtal, bilaga 2). Ansökan skall vara underskriven av berörd/berörda forskare samt av prefekt för den institution som föreslås som värdinstitution.

Organisation

För ett LiU-centrum regleras ansvar och befogenheter av den instruktion som godkänts av rektor (normalinstruktion, se bilaga 1). I instruktionen framgår vilken institution (eller i undantagsfall annan bokföringsenhet) som i egenskap av värdinstitution har det administrativa och förvaltande ansvaret för centrumet enligt särskilt anknytningsavtal (se punkt 7.2)

Verksamheten skall ledas av en styrelse och under denna av en föreståndare utsedd av rektor, med beaktande av vad som följer av instruktionen för centrumet och anknytningsavtalet.

Anknytningsavtal

Senast tre månader efter ett beslut om att inrätta ett LiU-centrum skall föreståndaren för centrumet och prefekten för värdinstitutionen till rektor inläm-

na ett av båda undertecknat anknytningsavtal för fastställelse. Anknytningsavtalet ska reglera de närmare förutsättningarna för centrumets administration och förvaltning (jfr mall för anknytningsavtal, bilaga 2).

Ekonomisk ersättning

Normalt utgår inte någon ersättning till ledamot av styrelse för ett LiU-centrum. Rektor kan dock undantagsvis besluta om särskilda ersättningsvillkor, t ex för ordförandeuppdrag som tilldelas en person som inte annars är anställd vid universitetet. Villkoren för föreståndaruppdrag regleras av rektor i varje enskilt fall.

3.2 Uppföljning och omprövning av LiU-centrum

Ett LiU-centrum skall omprövas av rektor efter vart tredje verksamhetsår. Det ankommer på förordnad föreståndare att i samråd med centrumets styrelse och prefekten för värdinstitutionen senast sex månader före utgången av respektive treårsperiod till rektor inkomma med en redovisning av centrumets verksamhet, uppnådda mål jämte förslag om centrumets fortsatta verksamhet alternativt nedläggning eller omvandling till institutionscentrum.

4 Institutionscentrum för utbildning, forskning och utveckling

Institutionscentrum inrättas och avvecklas efter beslut av institutionsstyrelse. Ett institutionscentrum utgör inte någon särskild arbetsenhet utan är en del av den interna organisation som institutionsstyrelsen fastställt och verkar på samma administrativa villkor som andra enheter inom institutionen. Ett institutionscentrum står under prefektens ledning och lyder under de instruktioner, uppdragsbeskrivningar och redovisningskrav som fastställs av institutionsstyrelsen. Det ankommer på prefekt för berörd institution att årligen i bokslut lämna en sammanfattning över verksamheten i den eller de institutionscentrum som institutionen inrymmer.

5 Avtalsstyrd centrumbildning avseende forskning och utveckling

Avtalsstyrda centrumbildningar är centrum som uppkommer inom ramen för av externa forskningsfinansiärer uppställda förutsättningar på sätt som närmare reglerats i avtal mellan LiU och berörda finansiärer. Dessa kan t ex vara nationella sektorsorgan som Vinnova, Energimyndigheten, Tillväxtverket eller fristående aktörer som Stiftelsen för strategisk forskning eller industriella samarbetspartners såsom SAAB.

En avtalsstyrd centrumbildning för forskning och utveckling utgör inte en särskilt arbetsenhet utan är närmast ett projekt inom berörd institution med ekonomisk särredovisning enligt de krav som föreskrivs i det enskilda centrumavtalet. Formerna för ledning och styrning av centrumet följer dels av vad som allmänt gäller för universitetets forskningsverksamhet, dels av vad som särskilt överenskommit i centrumavtalet. Detta innebär vanligen att verksamheten i centrumet leds av en centrumstyrelse och en särskilt utsedd föreståndare, samtidigt som berörd institution har det administrativa och förvaltande ansvaret. En avtalsstyrd centrumbildning upphör vanligen då verksamheten har slutförts i enlighet med gällande avtal, men kan också fortsätta sin verksamhet genom ombildning till LiU-centrum eller institu-

tionscentrum. En sådan ombildning förutsätter särskilt beslut i enlighet med punkterna 3 resp 4 ovan.

6 Administrativa centrumbildningar

Ett centrum kan inrättas för administrativa eller på annat sätt verksamhetsstödjande ändamål efter beslut av universitetsledningen, den administrativa direktören eller av fakultets- eller institutionsstyrelse. En administrativ centrumbildning kan också ha tillkommit efter beslut av riksdag eller regering. Beslut om avvecklande av administrativa centrumbildningar fattas av den eller de ansvariga som inrättat detsamma. En administrativ centrumbildning utgör en integrerad del av berörd universitetsverksamhet - universitetsledningen, universitetsförvaltningen, fakultetskansli eller institution - och lyder i alla delar under denna med de uppdrags- och finansieringsvillkor som beslutas i varje enskilt fall.

Dessa gemensamma bestämmelser för centrumbildningar vid Linköpings universitet, beslutade av universitetsstyrelsen den 11 november 2009, träder i kraft den 1 januari 2010 och ersätter i sin helhet "Bestämmelser för centrumbildningar och andra motsvarande arbetsenheter mm inom Linköpings universitet" (1998-10-29, dnr LiU 1487/98-10). Bestämmelserna jämte bilagor skall införas i Linköpings universitets lokala regelsamling, LiU RS.

Normalinstruktion för av rektor inrättade LiU-centrum

Instruktion för LiU-centrum för forskning och utveckling

1 Inledning

Under denna rubrik ska centrumets benämning inom universitetet anges tillsammans med dess ändamål. Det ska även framgå att verksamheten utgör ett av rektor särskilt inrättat centrum, tillika särskild arbetsenhet, vid Linköpings universitet och med administrativ anknytning till en bestämd institution (värdinstitution) i enlighet med särskilt anknytningsavtal.

2 Uppgifter

I detta avsnitt preciseras centrumets arbetsuppgifter, syfte och målsättningar. Centrumet har eget budget- och resultatansvar gentemot institutionen, men utgör en del av institutionen som bokslutsenhet och har heller inte arbetsgivaransvar för de personer som är verksamma vid centrumet. De närmare formerna för centrumets relation till värdinstitution med avseende på administration och förvaltning skall anges i anknytningsavtalet. Anknytningsavtalet skall vara skriftligen godkänt av rektor eller av den rektor utser.

3 Organisation

Under denna punkt skall organisationens formella uppbyggnad preciseras. Följande skall därvid vara vägledande för utformningen av ansvar och befogenheter inom arbetsenheten:

Enheten skall kunna ledas av en styrelse omfattande minst fem ledamöter och högst elva ledamöter. Under styrelsen skall finnas en föreståndare, med närvaro- och yttranderätt i styrelsen. Omfattar verksamheten i centrumet utbildning på avancerad eller forskarnivå har studenterna rätt att utse en eller flera studentrepresentanter – dock högst tre – till styrelsen.

Ordförande och föreståndare utses av rektor. Föreståndare skall ha sin huvudsakliga anställning vid Linköpings universitet. Ledamöter i styrelsen utöver ordföranden bör, om annat inte särskilt överenskomms, utses av rektor efter förslag av berörda interna och externa intressenter.

Vice ordförande utses av och inom styrelsen.

Ordförande och övriga ledamöter utses för tre verksamhetsår eller undantagsvis för den kortare eller längre tid som rektor bestämmer. Motsvarande gäller beträffande förordnandetiden för föreståndaren.

Styrelsen skall kunna ha tillgång till särskilt administrativt stöd. Detta kan framgå under denna punkt eller såsom hänvisning till anknytningsavtalet.

Styrelsen är beslutsför när ordföranden eller vice ordföranden och minst hälften av de övriga ledamöterna är närvarande. Omröstning i styrelsen skall vara öppen och avgörs med enkel majoritet. Vid lika röstetal har ordföranden vid mötet utslagsröst.

Prefekt vid den institution arbetsenheten är anknuten till skall alltid ha närvaro- och yttranderätt i styrelsen.

Styrelsens eller föreståndarens beslutanderätt i frågor rörande ekonomi, personal samt lokaler och andra driftfrågor kan, utöver vad som följer av punkt 4 nedan preciseras i särskilda delegationsbeslut från den administrativa direktören, prefekt, institutionsstyrelse, fakultetsstyrelse eller underorgan till dessa.

4 Ärendenas handläggning

För LiU-centrum skall följande ansvars- och befogenhetsfördelning föreligga mellan styrelse och föreståndare:

4.1 Det åligger styrelsen att:

- besluta om en verksamhetsplan för centrumet
- efter samråd med prefekten vid värdinstitutionen besluta om en arbetsordning för styrelsen rörande de närmare formerna för styrelsens arbete samt om en plan för hur centrumet kommunicerar sin verksamhet såväl internt inom universitet som externt
- besluta om framställningar och ansökningar om medel för verksamheten
- lämna förslag i frågor som gäller anställning av personal av särskild betydelse för centrumets verksamhet
- årligen, i samråd med prefekten för värdinstitutionen, fastställa budget för verksamheten samt besluta om fördelning av de medel som ställs till förfogande för verksamheten i centrumet
- besluta i frågor av betydelse för uppföljningen och redovisningen av verksamheten vid centrumet
- tillse att verksamheten bedrivs effektivt och i enlighet med vad som följer av centruminstruktionen, anknytningsavtalet och inom universitetet gällande föreskrifter, anvisningar och delegationer
- besluta i andra verksamhetsfrågor i den mån beslutanderätten till följd av anknytningsavtalet inte ankommer på värdinstitutionen, annan samverkanspart eller organ inom Linköpings universitet.

Ärenden i styrelsen skall avgöras efter föredragning av föreståndaren eller, om föreståndaren så beslutar, av annan person. Ordföranden har för enskilt ärende rätt att överta föredragningen.

Styrelsen får överlämna till en eller flera ledamöter eller till föreståndaren att avgöra ärenden eller grupper av ärenden som ej är av sådan beskaffenhet att prövningen bör ankomma på styrelsen.

4.2 Det åligger föreståndaren att:

- initiera och bereda ärenden inför styrelsen
- verkställa styrelsens beslut
- svara för ledningen och fördelningen av arbetet inom enheten och därvid fullgöra de
- arbetsuppgifter som följer av anknytningsavtalet och inom universitetet gällande föreskrifter, anvisningar och delegationer
- lämna de rapporter, underlag och andra redovisningar som följer av anknytningsavtalet och i övrigt främja goda arbetsresultat inom enheten.

5 Utvärdering och uppföljning

Ett LiU-centrum skall omprövas av rektor efter vart tredje verksamhetsår. Det ankommer på förordnad föreståndare att i samråd med centrumets styrelse och prefekten för värdinstitutionen senast sex månader före utgången av respektive treårsperiod till rektor inkomma med en redovisning av centrumets verksamhet, uppnådda mål jämte förslag om centrumets fortsatta verksamhet alternativt nedläggning eller omvandling till institutionscentrum.

6 Ändringar och tillägg

Om ändringar eller tillägg till denna instruktion beslutar rektor.

Instruktionen skall införas i universitetets lokala regelsamling, LiU RS.

Mall för anknytningsavtal för LiU-centrum

Anknytningsavtal för LiU-centrum för forskning och utveckling

Inom Linköpings universitet avtalas mellan institutionen för

.....

(Institutionen) och

..... (Centrumet)

om följande villkor vad gäller administrativ anknytning.

1 Bakgrund

Universitetsstyrelsen har i beslut den 11 november 2009; dnr LiU-2008/03371, närmare angivit förutsättningarna för den organisatoriska anknytningen av s k LiU-centrum inom universitet. Anknytning ska finnas till en bestämd värdinstitution eller i undantagsfall till annan bokföringsenhet vid Linköpings universitet.

Universitetsstyrelsen har vidare föreskrivit att de närmare villkoren mellan berörda centrum och värdinstitutioner skall regleras genom särskilda anknytningsavtal. Med anledning därav bestäms genom detta avtal de närmare villkoren för Institutionens administrativa förvaltning av Centrumet under avtalstiden.

2 Ansvarsfördelning

Institutionen fullgör i förhållande till centrumet administrativa uppgifter i samma mån som i förhållande till enskilda ämnesområden eller kostnadsställen inom Institutionen i övrigt, i enlighet med vad som följer av gällande arbetsordning för Linköpings universitet från den 21 april 200, dnr LiU-2009-00178. *I avtalsreglerade administrativa frågor företräds Centrumet inom och utom universitetet av prefekten vid Institutionen.*

Centrumet bibehåller inom ramen för sin instruktion full självständighet i frågor rörande verksamhetens idé, närmare innehåll och utveckling. Beslut i dessa frågor verkställs enligt den interna ordning som beslutats för Centrumet. *I verksamhetsfrågor företräds Centrumet inom och utom universitetet av sin föreståndare.*

Genom särskild uppsägning av detta anknytningsavtal ska Centrumet eller Institutionen kunna initiera överenskommelse om annan framtida anknytning. Avtalet förblir dock alltid gällande till dess nytt anknytningsavtal trätt i kraft med en ny värdinstitution. Övergångsfrågor såsom ansvar för bokslut m m får hanteras i samråd mellan avlämnande och mottagande värdinstitution.

3 Åtaganden

3.1 Institutionens åtaganden

Institutionen åtar sig följande, på sätt som närmare kan anges i det enskilda avtalet:

- lokalförsörjning och lokalvård,
- upphandling av varor och tjänster,
- rekrytering och utveckling av personal, löneadministration och ledighetshantering, löne- och andra fackliga förhandlingar, kompetensutveckling, arbetsmiljöadministration med tillämpning av gällande föreskrifter, riktlinjer och anvisningar, utveckling och rehabilitering samt annan personaladministration,
- ekonomisk redovisning och rapportering, ekonomisk internkontroll samt upprättande av bokslut,
- utbildningsadministration; exempelvis hantering av ansökningar och antagningar till viss utbildning, registrering av resultat och utfärdande av utbildningsbevis (i den mån det ankommer på värdinstitutionen),
- hantera andra arbetsuppgifter av administrativ karaktär såsom diarieföring och arkivhantering, gemensamma IT-rutiner, behandling av personuppgifter, informationsfrågor m m.

3.2 Centrumets åtaganden

Centrumet åtar sig att följa de anvisningar som meddelas av Institutionen i administrativa frågor mot bakgrund av vad som anges i instruktionen för centrumet och detta anknytningsavtal och ansvarar för finansieringen av de kostnader som åvilar institutionen till följd av anknytningen i enlighet med vad som är föreskrivet inom Linköpings universitet. *(Under denna punkt bör anges närmare hur Centrumets intäkter bidrar till att finansiera universitetets samlade kostnader).*

3.3 Gemensamma åtaganden i övrigt

(Under denna punkt kan närmare regleras vad som gemensamt skall gälla i form av deltagande i institutionsinterna arbetsgrupper, samrådsförfaranden och liknande samt vad gäller gemensamma förhållningssätt gentemot andra enheter inom och utom universitetet)

4 Avtalets giltighetstid m m

Avtalet gäller - så snart det undertecknats av båda parter och godkänts av rektor - fr o m den 1 januari respektive år och tills vidare. Om avtalet inte sägs upp senast den 30 juni, förlängs det för ett budgetår i taget med enahanda uppsägningstid.

5 Rektors godkännande m m

Detta avtal är för sin giltighet beroende av rektors godkännande. Detta gäller även under avtalstiden aktualiserade ändringar och tillägg till avtalet.

Rektor har vidare rätt att gentemot parterna föreskriva de ändringar och tillägg som, mot bakgrund av under punkt 1 redovisade beslut eller annat beslut från universitetsledningen, kan befinnas nödvändiga.

För ändringar och tillägg till avtalet gäller generellt att de skall vara skriftliga för att kunna göras gällande mellan de interna parterna.

Detta avtal har upprättats i två exemplar, varav parterna tagit var sitt.

Linköping/Norrköping den

Institutionen

Centrumet

.....
Prefekt

.....
Föreståndare

Godkännes:

.....
Rector